

ה' שנת 7, לעיל יב.
[שיריוני לו,] 3 [פסחיס טו,] 2 [לעיל 15: קול: לקמן קיג. פסחיס טו,] 4 [בס"ה: הקעש, 10] ונשי' חוס' לעיל יד. ד"ה ונסצין וחס' מנחות כה. ד"ה דס וחס' פסחיס עד. ד"ה הלא מוליחא],

—◆◆—

הגהות הב"ה

(א) רש"י ד"ה קשות וכו' **אכל סכין כלי' ואות לי' מנחק:** (ב) תוס' ד"ה אכל וכו' צירק שפלט: **(ג)** ד"ה תרי וכו' בקיץ בדבר ומותר:

—◆◆—

הגהות מהר"ב רנשבורג

(א) תוס' ד"ה (נעמוד הקודם) הלכתא וכו' ומיהו פ"כ י"ב ע"י מהר"ם לנזילן ובשר"ם עמדת הגרשוני ס"י קט"ו ודויק:

—◆◆—

מוסף רש"י

לכי חיבול עלה כורא דמלחא. צנדיחסתא אסדי ליה, כשמוד לי כור של מלה חומר לך טעמו של דבר (שבת ד. וכו"ז עובדין לו. ודער יב.) לישא אחרינא לנשתאכל עליה טור של מלה לא מולג להאומס 12 לו (שבת 88). דכמכא. כותא ואלת ביה נסוידי דלנלא (פסחים 10). מליה הרי הוא כרותא. ראה לעיל 15 ב.

—◆◆—

רבינו גרשום

אבל קישות גריר ליה לפסקיה. כלומר גורד קישות במקום חתך ואח"כ מותר לאוכלה בכחות: קולטי דליפתא שרי. כלומר סכין שחתך בה בשר ופסק בה קולטא דליפתא שרי למיכלא כל בכחות דאין בה חורפא כל כך ולא בלע אבל דקליא לא דבלע: ואי פתח בו דליפתא כו. כלומר סכין שחתך בה בשר וקודם שנחתך סלקא חתך בו דליפתא דמה שחיה בו טעם בשר בסכין העביר הליפתא אחרי כן שרי למיפסקיה סלקא ומיכליה בכוחות: מהו לאגוזי כדא דמלחא. כלומר מליחא שמוחלין בו בשר מהו לאגוזי גבי כדא דכמכא. כלומר כמכא עשוי הוא מחלב ומיבעיא ליה מי חיישינן אי מניחו גבי כדא דכמכא דלמא נפל (טפה) [מיתין] במילחא ומולח בו בשר ובלע הבשר חלב שבמלח: דחלא מאי. כלומר חלא שחולטין בו בשר: האי אית ליה איסורא בעיניה. כלומר במלח [איתא] איסורא לאיסורא בעיניה דנימס בחלא: ההוא בר יונה דנפל לכדא דכמכא. חי נפל לא צלי ולא מבושל אבל מליח היה: הני מילי דאין כל אדם יכול לאוכלו מפני מלח שבו: אבל האי נאכל מחמת מלח. כלומר האי בר יונה לא היה מליח ביותר ולא בלע חי: והני מילי חי אבל צלי בעי קליפה. כלומר

קישוס. מתוקה היא ואינו נבלע בתוכה אלא השמונית קף ועומד על מקום החתך הלכך גריר לצי פסקיה למקום חתך גורר מעט בסכין ואכיל אף בכוחה. הלכך דגיס שעלו בקערה מותר לאוכלן

בכוחה כדאמר דאין נותן טעם הדא מן הממש אלא נותן טעם הדא מנותן טעם דסתם קערה מקנחין אותה משומן הקרוש עליה משוס מיאוס אכל **(ה)** לסכין פעמים הששמונית קרוש עליו ואינו ניכר וכשחופך צננון הוי נותן טעם הדא מן הממש ועוד דמשוס חורפיה בלע טפי מדגיס הרותחים ואגב דוחקא דסכינא פליט סכינא ובלע צננון: **קלחי.** קלחים: **ליפתא.** לפת אינו חריף אלא מתוק ואין טעם שומן ניכר צו: **דסילקא אפירי.** לפי שנותן טעם בן: **ואי פסק צו דליפתא.** ערצן בעת חתוכן שחתך אחת של לפת ואחת של תרדין הלפת מבטל טעם הששמונית מן הסכין ואין התרדין מקבלין טעם הימנו: **כמחא.** כותח. מי חיישינן שמא יפול מן הכוחה במלה והוא לא ידע וימלחו ממנו קדרת בשר: **דחלא מאי.** דרך לתת חומץ לתוך התבשיל. מי חיישינן שמא יפול מן הכוחה בחומץ ויחזור ויתן ממנו לתבשיל: **לוי סיוב.** כשחמוד לי עליה כור של מלח בשכרי חומר לך טעמו של דבר: **האי.** כותח הנופל במלח נראה וניכר מפני שהוא עב ולא בטיל אצל כותח הנופל בחומץ ליתיה בעיניה וטעמא נמי לא יהיב כותח בחומץ: **שרייה רב חיננא.** שרייה ששכוחת מליה הוא: **דאינו נאכל מחמס מלח.** אינו נוט לאכל מרוב מלח שבו עד ששורין ומדיחין אותו במים כעין מליחת בשר להנגיע: **נאכל מחמס מלחו הוא.** כלומר נאכל במלחו הוא: **קליפא.** מלמעלה סביב: **ואי אית ביה פילי.** בקעים והוא ללי לא סגי' ליה בקליפה לפי שכולע דרך הנקביות) וכולו אסור: **ואי מפסל כסנלין.** הסנלין שנתבשלו עמו מרכיין אותו ונות לבלוע וכנספל לכותח היה כמא לבלוע ובלע: **שחקר עליה בשר.** כשהוא חותך מן הנלי: **אסור לאכלא.** מפני שהדס יוצא ונבלע צו: **וה"מ דאסמיק.** שהיה הבשר אדום שנקטרד"א: **והני מיני דאצריב.** שנקב הדס את הככר כלומר עבר מזדו לזדו עד שנראה משני נדדין: **הני גרסקין והני מיני דאסמריב.** שהיה אותו מוהל היוצא הוא הבשר עצה אצל ללול לאו דס הוא: **שדי ליה לנציה.** לההוא ככר: **מה נפסק.** דליהו לא צעי למיכליה ולשמעיה ספי ליה איסורא: **דאיניא דעסיה.** האי דלא אכיל ליה משוס דאיסטינס הוה ולאו משוס איסורא: **חמר בשר.** יין הבשר: **אין מניחין כלי.** צי דוגי לעיל (דף ק"א): **עד שיעלה.** שהיה כל דמו כבר נפלט ממנו: **משעטנא חימרבו.** שהבשר מעלה עשן. לישנא אחרינא שיהו הגחלים מעלין עשן שכל זמן שהדס שותת עליהן איין אלא כצין והולכים אצל כשהשומן נוטף הן מעלין עשן. לשון מורי: **ודילמא ספאה מעא.** זך התחמוץ של זך גחלים נצלה והעליין לא נצלה: **תרי גללי דמלחא.** צין על הבשר וצין בתוך הכלי והדס נגרר אצל המלח לשוליים: ומשפייה

לאורחא אצל לציחא לא משוי איניש מיכליה עץ ובקונטרס נמי פירש אינו נאכל מרוב מלח שבו עד ששוריה ומדיחו במים כעין בשר שמוחלים להנגיע וקשאי לר"ת דאטו הנהו אטמהתא דאימליחו צגידא דנשיא צי ריש גלותא צפרק גיד הנשה (לעיל דף 15:) דמייית עליה מליח הרי הוא כרותח וכי נמלחו לאורחא וכן (לעיל דף ק"א) קערה שנמלח בה בשר אסור לאכול בה רותח והיהא פיינכא דהוה צי רבי אמי וכן רב מרי דאימלח ליה בשר שחוטא צדי טרפה צסמוך אטו כל הני הוו לאורחא או להנגיע כפי' הקונטרס ואור"ת דכל מליחות אטו עושין לקדרה חשיצי אין נאכלין מחמת מלחן מדפירש בהלכות גדולות דשיעור מליחה כלייה משוס דמליח הרי הוא כרותח דלגי וכן משמע דקומוץ רבה (מנחות דף כ"א). דקאמר טעמא דמעטיה קר' הא לאו הכי [וה"א] דס ליבעי מלח והא נפק ליה ממורת דס דאמר רב יהודה דס שמלחו אינו עובר עליו אלמא מליחת קדשים הוי אין נאכל מחמת מלחו מדפטר דס שמלחו כמו דס שצטלו דאמרינן התם דאין עובר עליו וקאמר התם רבה על מליחת קדשים וכן לקדרה אלמא למליחת קדרות נריך שלא יהו נאכלים מחמת מלחין): **תר' גללי דמלחא ומשפייה.** שהדס נגרר אצל המלח בשולים ואפילו למ"ד (לעיל דף ק"א) אפשר לקוטטו אסור יש להמיר כאן ולא אמרינן מיד כשנוטף השומן מן הבשר נאכר מחמת דס המעורב צו ושז לא יועיל לו תרי גללי דמלחא דכיון שהדס נפרש ממנו לגמרי אין נשאר צו טעם ואפילו משהו דכך היו בקיאי' בדבר **(ו)** המותר ולא דמי לאפשר לקוטטו דלעיל דהתם אין האיסור יוצא לגמרי אלא שמתבטל ועכשיו אין להמיר על ידי תרי גללי דמלחא לפי מה שפירש בהלכות גדולות דדוקא נקט תרי גללי אצל הרבה מלח פוסק כח הדס ואין אנו בקיאי'ן בדבר שלא להרבות ושלא למעט:

כל הבשר פרק שמיני חולין

קיב.

והא דאמרינן פרק כל שעה (פסחים דף ל:) אין טשין התנור צאליה ואס טש כל הפת אסורה עד שיוסק התנור ולא סגי בקנות אין ראהי משס דנתבשל אסור מדלח חשיב ליה בקנות נותן טעם צר נותן טעם דאומר ר"ת דאי אפשר לתנור להתקנה יפה כשנדבק צו

השמונית והוי צעין עד שיוסק ויש לדקדק דאפילו נתבשלו שרי כדאמרינן פרק דס חטאת (וצמח דף 15.) דכל יוס ויוס נעשה גיעול לחצירו ומותר לצטל שלמים האידנא צקדרה שצטל צה שלמים אתמול דלא אמרינן דקא ממעט צאכילת שלמים דהאידנא משוס דטעם שני הוא ונתבטל קודם שיצא לידי איסור ואין לומר דשאני התם דהוי טעם שלישי לפי שיש מים צקדרה מטעם זה יהיו נמי הציצים מותרים שנתבשלו במים צקדרה ועוד דגצי שפור ואסכלה מיייתי צסוף מסכ' ע"ז (דף 10.) היהא דכל יוס ויוס נעשה גיעול לחצירו א| ומיהו ע"כ אין ראהי משס דהא אפילו צטל צה חטאת שרי לצטל צאותה קדרה שלמים צסוף מסכת ע"ז (שם) והרי ממעט צאכילתה דמתסרי לזרים ולנשים ולעצדים דאין נאכלת אלא לזכרי כהונה וגם מפסלי ציוצא דהוי טעם שני צאיסור ועל כרחיך התם הוי טעמא משוס דמין צמינו מדאורייתא צטל צרוב וצכלי מקדש אוקמוה אדאורייתא וקערות שמשתמשין בהן בשר שהודחו במחבת של חלב צכלי ראשון ושניהם צני יומן יש לאסור אפילו אס נאמר לאו דוקא עלו אלא אפילו נתבשלו אס השמוניות שדון על הקערות דהוי כסכין שלא נתקנה דאסר צקונטרס לנשון אחר ואפילו אין שמונית צעין אסור דהקערות נוגעות במחבת ונפלט טעם מזה לזה והוי טעם שני צאיסור ועוד דלא דמי כלל לדגיס שעלו בקערה דהא כשהטעם שני של בשר ושל חלב נכנס במים מיד נאסרו המים וחוזרין ואוסרין הקערות והמחבת ואס האחד אינו צן יומא אז אותו שהוא צן יומו מותר: **אגב חורפיה בלע.** יש ליזהר שלא לחתוך שומין כרשיין וצללים צסכין חולצת משוס דחריפי טוצא והיכא דחתך ונתן צקדרה מלאה מים רותחת מותר בששים לצטל טעם הנלוע צירק **(ז)** ונפלט מן הסכין אצל חתכו צסכין של עוצד כוכבים נעשה הירק כולו נצלה ונריך ששים לצטל הירק ונריך עיון אס הסכין מקונוח ואין צן יומא אי חורפא דידהו מחליל לשבצא דאמר גצי חלתית פרק אין מעמידין (ע"ז דף 17.):

בהו לאנוחי כדא דמלחא בחדי **כדא דכמכא א"א אסור.** אין לאסור מטעם זה להניח בתבה אחת כד של בשר אצל כד של חלב דהתם מזהר יפה שלא יפול מזה על זה אצל הכא לא מסקי אדעתיהו ליזהר שלא יפול מן הכוחת במלח ולא ידע וימלח ממנו בשר וכן דחלא כי דרך לתת חומץ תבצטיל וחישינן שמא יפול מן הכוחת לתוכו ויחזור ויתן לתוך התבשיל: **דנ' מיאי דאינו נאבא** מחמת מלחו. הר"ר יעקב ישראל המיר פעם אחת גיגית מלאה בשר שנמלחה יפה עם חתיכת נצלה ואמר דלא חשיב אינו נאכל מחמת מלחו אא"כ נמלח כעין עוצד כדאמר פרק כלל גדול (שג דף ע"ה): האי מאן דמלח צישרא צצבת חייב משוס מעצד ומוקי לה דצעי

לאורחא אצל לציחא לא משוי איניש מיכליה עץ ובקונטרס נמי פירש אינו נאכל מרוב מלח שבו עד ששוריה ומדיחו במים כעין בשר שמוחלים להנגיע וקשאי לר"ת דאטו הנהו אטמהתא דאימליחו צגידא דנשיא צי ריש גלותא צפרק גיד הנשה (לעיל דף 15:) דמייית עליה מליח הרי הוא כרותח וכי נמלחו לאורחא וכן (לעיל דף ק"א) קערה שנמלח בה בשר אסור לאכול בה רותח והיהא פיינכא דהוה צי רבי אמי וכן רב מרי דאימלח ליה בשר שחוטא צדי טרפה צסמוך אטו כל הני הוו לאורחא או להנגיע כפי' הקונטרס ואור"ת דכל מליחות אטו עושין לקדרה חשיצי אין נאכלין מחמת מלחן מדפירש בהלכות גדולות דשיעור מליחה כלייה משוס דמליח הרי הוא כרותח דלגי וכן משמע דקומוץ רבה (מנחות דף כ"א). דקאמר טעמא דמעטיה קר' הא לאו הכי [וה"א] דס ליבעי מלח והא נפק ליה ממורת דס דאמר רב יהודה דס שמלחו אינו עובר עליו אלמא מליחת קדשים הוי אין נאכל מחמת מלחו מדפטר דס שמלחו כמו דס שצטלו דאמרינן התם דאין עובר עליו וקאמר התם רבה על מליחת קדשים וכן לקדרה אלמא למליחת קדרות נריך שלא יהו נאכלים מחמת מלחין): **תר' גללי דמלחא ומשפייה.** שהדס נגרר אצל המלח בשולים ואפילו למ"ד (לעיל דף ק"א) אפשר לקוטטו אסור יש להמיר כאן ולא אמרינן מיד כשנוטף השומן מן הבשר נאכר מחמת דס המעורב צו ושז לא יועיל לו תרי גללי דמלחא דכיון שהדס נפרש ממנו לגמרי אין נשאר צו טעם ואפילו משהו דכך היו בקיאי' בדבר **(ח)** המותר ולא דמי לאפשר לקוטטו דלעיל דהתם אין האיסור יוצא לגמרי אלא שמתבטל ועכשיו אין להמיר על ידי תרי גללי דמלחא לפי מה שפירש בהלכות גדולות דדוקא נקט תרי גללי אצל הרבה מלח פוסק כח הדס ואין אנו בקיאי'ן בדבר שלא להרבות ושלא למעט:

עין משפט ור מצה

פ א ב מיי פ"ט מה'ל מאכלות אסורות הל' כד טוש"ע י"ד ס' 15 סעיף ה:

פ ד ג (מיי 88) ע"ש צ"מ טוש"ע שם סעיף א:

פ ה ד (מיי 88) ע"ש צ"מ טוש"ע שם סעיף א:

פ ו ה ו מיי 88 הל' כה וע"ש בהשגות וצ"מ סמג לאוין קמא טוש"ע י"ד ס' 15 סעיף ה:

פ ז ז מיי 88 הל' יח וע"ש בהשגות וצ"מ סמג ס' טוש"ע י"ד ס' 15 סעיף ה:

פ ח ט י מיי 88 הל' יט טור ש"ע שם סעיף ז:

פ ט כ מיי פ"ו 88 הל' טז סמג לאוין קל טוש"ע י"ד ס' 15 ע' סעיף ה:

צ ל מיי 88 הל' טו טוש"ע שם סעיף ו:

—◆◆—

לעיו רש"י

שנקטרד"א

[שנקטרד"ד]. רווי-דס.

—◆◆—

רבינו גרשום (המשך)

דמחמת צליה בלע: ואי מחלב בתבלי כוליה אסור. כלומר דמחמת תבלין בולע: הני מילי דאסמיק. כלומר דאסמיק הבשר מחיים שהכו בהבמה באורו מקום ונצרי הדם: והני מילי דאבריה. כלומר שדון נקבה להלחם: והני מילי קלישתא אבל סמיכתא לא. כלומר אם הלחם קלוש ודאי הלך הדם בכל הלחם ופשט איסורו בכל אבל סמיכתא **(א)** שעבר הלחם קולפו למעלה והשאר מותר: שמואל שדי לוח לאכלבא. כלומר הכבר שחתך עליה צלייתו: משיעילה תמורתו. כלומר משיחתהילו תפתחין . ליככות תחתיו מפני שמו: דלמא תתאה מיטוי: כלומר לא מיטוי. כלומר תתאה דבקרב לאור נצלה כל צרכו וכלה אדמומית שבו אבל עליונה חתיכה שאניה קרובה לאור כל כך אימא עדיין לא כלה אדמומית שבו: אלא אמר רב אשי לית ליה תקנתא. כלומר אין בו תקנה לשומן שמבקלין תחת השפוד עד שיורוק בו בכלי מעט מלח שישכוך הדם שבו למטה מן השומן: וישאר אחר שיהיה הדם למטה מן השומן יירקנו מכלי אל כלי השומן וישאר הדם בכלי ומה שיריק מכלי אל כלי הוא מותר דרדאי אין בו דם:

(א) נראה דצ"ל נחלי לא עבר בכל הלחם וקולפו וכו'.